

Domnului Vladimir CEBOTARI,
ministru al Justiției

Copie:
Domnului Mihai BALAN,
Director al Serviciului de Informații și Securitate

27 septembrie 2016

Expediată prin email și fax

Subiect: **Comentarii la proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat**

Persoane de contact: **Ion GUZUN, consilier juridic, ion.guzun@crjm.org, Vladislav GRIBINCEA, președinte, vladislav.gribincea@crjm.org.**

În august 2016, Ministerul Justiției a publicat proiectul de [modificare a Legii nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat](#). Acest proiect de lege a fost elaborat la solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) adresată Comisiei permanente securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova. Inițiativa de a acorda acces la secretul de stat tuturor membrilor CSM este un subiect nou, apărut și promovat în ultima perioadă. Inițiativa a apărut în contextul refuzurilor Președintelui țării de numire sau promovare a judecătorilor. CSM a explicat în repetate rânduri că nu au putut verifica temeinicia informațiilor invocate de Președinte, deoarece acestea se bazează pe informații primite de la Serviciul de Informații și Securitate (SIS), care erau secrete. Din informațiile publice disponibile, refuzurile Președintelui țării nu sunt informații clasificate și nu poartă vreo parafă de secretizare. Cu toate acestea, CSM a invocat de mai multe ori că nu a avut acces la documentele prezentate de SIS.

Nota informativă la proiectul de lege indică la impedimentele pe care le întâmpină CSM la aprecierea circumstanțelor invocate de SIS în procesul de verificare a candidaților la funcția de judecător sau promovare a judecătorilor. Mai mult, se invocă că lipsa dreptului de acces la secretul de stat al membrilor CSM împiedică analiza și aprecierea obiectivă a personalităților judecătorilor și candidaților la funcția de judecător prin prisma avizelor consultative ale SIS.

Conform art. 1 al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc și este garantul independenței autorității judecătorești. Lit. f) art. 8 al Legii cu privire la secretul de stat, indică că nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate informațiile privind faptele de încălcare a legii de către autoritățile publice și persoanele cu funcții de răspundere din cadrul acestora, iar art. 7 al Legii cu privire la secretul de stat nu atribuie datele despre cariera judecătorului la informațiile atribuite la secret de stat.

O investigație jurnalistică¹ a relatat despre refuzurile președinților Republicii Moldova de numire și promovare a aproape 80 de judecători propuși de CSM în perioada 2005 - 2015. Printre motive se invocă discreditarea justiției, neobiectivitate, deținerea unor averi nejustificate, existența unor

¹ Judecătorii „cu nouă vieți”, disponibil la <http://anticoruptie.md/ro/investigatii/justitie/judecatorii-cu-noua-vieti->

probleme de integritate ș.a.. În pofida argumentelor expuse în refuzurile Președintelui, CSM a lăsat în funcție sau chiar a promovat cel puțin 55 de judecători. O atare situație denotă fie o practică tendențioasă a Președintelui țării de refuzuri nejustificate, fie o ignorare nejustificată din partea CSM a informației oferite de șeful statului.

Considerăm că proiectul de modificare a Legii cu privire la secretul de stat nu se bazează pe o evaluare minuțioasă a situației de facto. Chiar dacă la moment accesul CSM la informațiile prezentate de SIS Președintelui țării cu privire la cariera judecătorilor este îngreunată, aceste dificultăți sunt determinate de un comportament care nu se încadrează în limitele legale. CSM ar trebui să insiste pe respectarea legii și nu pe legiferarea unor ilegalități. Mai mult, este inadmisibil într-o societate democratică ca deficiențele în comportamentul unor judecători să constituie secret de stat. Aceste probleme ar trebui discutate tranșant și transparent. În caz că aceste aspecte pot afecta iremediabil viața privată sau imaginea justiției, aceste chestiuni pot fi discutate de CSM în ședință închisă. De asemenea, este incontestabil că CSM nu motivează suficient hotărârile sale în ceea ce privește cariera judecătorilor². Dacă hotărârile CSM privind cariera judecătorilor la moment sunt foarte slab motivate, după acordarea accesului la secretul de stat, acestea nu vor conține nicio motivare sau în genere nu vor fi publicate. Aceasta va știrbi serios din transparența Consiliului și încrederea în sistemul judecătoresc. Din aceste considerente, introducerea dreptului membrilor CSM de a avea acces la secretul de stat nu poate fi susținută.

O altă modificare a proiectului de lege este mărirea considerabilă a numărului conducătorilor autorităților publice care au acces la secretul de stat. Statul urmează să asigure că această modificare nu afectează nivelul de protecție a informațiilor cu acces limitat. Considerăm că proiectul de lege de modificare a Legii cu privire la secretul de stat urma să fie bazată pe o necesitate și argumentare din partea Comisiei interdepartamentale pentru protecția secretului de stat. La proiectul de lege nu se face referință la vreo evaluare sau constatare din partea Comisiei interdepartamentale privind lărgirea subiecților deținători ai secretului de stat.

² A se vedea Raportul de monitorizare „Transparența și eficiența Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova”, pentru perioada ianuarie 2015 – martie 2016”, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/08/CRJM-Raport-CSM-2016-WEB.pdf>; Documentul analitic „Organizarea ședințelor și transparența Consiliului Superior al Magistraturii - provocări și perspective”, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/06/CRJM-DA-CSM-2015.pdf>.